BAHAR 2022 5. SAYI 15 TL

MES'ÛL

"Ölene kadar mes'ûlsün gönül bağı kurduğun her şeyden."

Fakat baktım
bu ölüm değil diriliştir.

Bir Anıt Şairden İslâm'ın Şiir Anıtlarına

Doç. Dr. Bünyamin Ayçiçeği

"Bu ülkede her anlama kıyıldığı gibi şiire de kıyılmıştır. Geçmişle ilgi kesilmiş, dünyanın en basit taklitçi şairleri büyük şair diye ilan edilmiş, bunların sonucu olarak da şiire karşı büyük bir ilgisizlik doğmuştur. Ama şüphesiz bütün bunlar geçicidir. Bütün cephelerden diriliş gerçekleşecektir. (İslâm'ın Şiir Anıtlarından, s. 9)"

Sezai Karakoç, 16 Kasım 2021'de 88 yaşında emanetini teslim ederek ebedî âleme göçtü. Mehmet Âkif'in kendi şiirine mütevâziâne yaptığı şu tanım, Sezai Karakoç'un şiiri ve hatta hayatı için de geçerlidir: *Bir yığın söz ki samîmiyyeti ancak hüneri.* Karakoç'un en önemli vasfı herkesin ittifak ettiği şekilde "samîmiyyeti" idi. Hepimizin özlediği "samîmî müslüman tavrı"nı biz, mücessem halde onda görür, hayata karşı duruşunu "işte gerçek Müslüman böyle davranmalı" diyerek konuşur; lakin iş fiile gelince maalesef bu cesareti kendimizde bulamazdık. Bu yüzden aslında Sezai Karakoç, "biz"lerden farklı, özlediğimiz ve beklenen Müslümandı. Bir de bu hissi, 23 Mayıs 2017'de ebedî âleme yelken açan "rüzgara karşı yön değiştirmeyen adam" Âkif Emre için yaşardık. Mehmet Âkif, Âkif Emre, Sezai Karakoç... Bu insanları farklı kılan neydi? Bu sorunun cevabı çok basit aslında: gerçek birer Müslüman olmaları. Olması gerektiği gibi, hepimizin bildiği ama ya yaşayamadığı ya da itiraf edemediği ilkelerin peşinden ne pahasına olursa olsun ayrılmayan "adamlar" olmaları... Nur suresi 37. âyette anlatılan adamlar: "Öyle adamlar, er oğlu erler vardır ki onları ne ticaret ne alışveriş Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekat vermekten alıkoymaz; onlar gönüllerin ve gözlerin alt üst olup şaşakalacağı günden korkarlar."

İşte bu er oğlu erlerden bir er de Sezai Karakoç'tur. İlk şiir kitabı *Körfez*, 1959'da yayımlandı. 1960'ta Karakoç'un hayat felsefesini tek kelimeyle ifade eden *Diriliş*, bir "siyaset, düşünce ve edebiyat dergisi" olarak yayımlanmaya başladı.

"Yeni bir insan ve toplum örülüşü tezi olan Diriliş Görüşü'nün estetik perspektifine bir çıkış noktası bulma arayışına, İslam mucizesinin geçmişteki şiir anıtlarından ışıklar düşmesi" için derlediği *İslâm'ın Şiir Anıtlarından* kitabı, onun 1964'le 1970 yılları arasında farklı yerlerde neşrettiği yazıların tek kitap haline gelmiş şeklidir. Bu eserde; Ka'b b. Züheyr'in *Kaside-i Bürde*'si, İmam Bûsîrî'nin *Bürüyen Kaside*'si, Ebülbekâ Sâlih b. Şerif'in *Endülüs'e Ağıt*'ı, Mevlânâ'nın *Mesnevî*'sinin ilk on sekiz beyti, Mütenebbî ve Ebû Nüvâs'ın şiirleri, İbn Câbir'in *Güzellikler Kasidesi*, Hassan b. Sabit ve Zünnûn-ı Mısrî'ye ait şiirler yer alır.

> **"Karakoç'un en önemli vasfı herkesin ittifak ettiği şekilde "samîmiyyeti" idi."**

Karakoç neden bu şiirleri seçmiş ve her biri aslı kadar güzel bir üslupla, tertemiz bir Türkçeyle tercüme etmiştir? Cevabı kendisi verir: "Geçmiş zaman İslam duyarlığından bir esintiyi çağa taşımak ve ruhlarda bir an için tarihin kalbinde titreşip duran İslam duyarlık ve heyecanından yüksek gerilimli bir akımı yeniden doğurma niyeti..." Aslında Mehmet Âkif'in de Âkif Emre'nin de hayatları boyunca söyledikleri ve hayatlarıyla ispat ettikleri bir gâye için bu şiirleri seçti Sezai Karakoç. Belki okuyanlar kalıplardan sıyrılır da sahteliği bırakıp hakikati temsil eden birer "hisli gönül" haline evrilebilir, diye.

İslâm'ın Şiir Anıtlarından kitabında, Karakoç'un her tercümesinin giriş kısmına yazdığı, şairle ve şiirle ilgili bölümler, en az tercümeleri kadar önemlidir. Çünkü bu "mukaddimeler"de biz, Karakoç'un kaynak şiiri nasıl anladığını, şairin aslında kim olduğunu ve Karakoç'un sanki tadımlık birer "şerh"ini de okuruz. Mesela, Ka'b b. Züheyr'in Hz. Peygamber'in huzuruna hangi ruh haliyle çıktığı ancak bu kadar etkileyici anlatılabilirdi herhalde: "Fillerin bile heybetinden titrediği o makama koşmuştu. Pervanenin ışığa koşması gibi ölümü hiç düşünmeden gelmişti. Ölümün dirilmeye doğru koşusuydu bu koşu aslında... Cebrail yuvası Makama gelip teslim olunca mesihî bir şiir doğdu: Kaside-i Bürde. Hakkın, riskin, samimiliğin ve kudretin bir araya gelip donattığı bir şiir şöleninde o, sözün gerçek sahibinin elinden hırkasını giydi. Peygamber, onun üstüne hırkasını atarak koşuyu bitiren birinci atların üstüne atılan örtülerden bir örtü atmış oldu bu fikir ve sanat koşucusunun üstüne."

Ka'b b. Züheyr'in şiirini, şiirini oluşturan hislerini, yüreğinde gizlenen düğümleri ancak Şair Sezai Karakoç çözebilirdi zaten. Hâkeza diğer tercümeler ve tercümelerden önce yazılan çözümlemelerin her biri de böyle...

Yazıyı, Sezai Karakoç'un şu tespiti ve bizce duasıyla bitirelim: "Diriliş Akımı, Bisütun dağını delen Ferhat gibi katı realite granitini kıra kıra, Allah'ın izniyle, hedefine doğru ilerlemektedir." Bu yazıya muhatap olan okuyucu da "katı realite graniti"ni kırmayı, "surda bir gedik açmayı" ve "Âsım'ın nesli" olmayı kafasına koyduysa Mehmet Âkif'i, Âkif Emre'yi, Necip Fazıl'ı ve tabii Sezai Karakoç'u okumaya başlayarak ilk kazmayı granite saplama cesaretini gösterebilir!

Üstâd Sezâî Karakoç'un Âhirete İrtihâli İçin Târîh Kıt'ası

Kerim Ak

استاد سزائی قره قوچ بک مرحوم آخرته ارتحالی ایچون تاریخ قطعه سی

هم دیریلمک هم دیریلتمک اوزره طوغمش هر گونی
دیریلش مفکوره سیندن اویقوسز گچمش دونی
برقرار گلمشده کوکلرده کوهر تاریخ ایچون
حمدلله پیتدی استادگده دنیا سورگونی

۱۱ ربیع الآخر ۱۴۴۳
۱۶ قاسم ۲۰۲۱
بگزاده

(Vezin: fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün)

Hem dirilmek hem diriltmek üzre doğmuş her günü
Diriliş mefkûresinden uykusuz geçmiş dünü
Bir karar gelmiş de göklerden güher târîh için
Hamdülillah* bitti üstâdın da dünyâ sürgünü

*11 Rebîülâhir 1443***

* Üstad'ın vefat haberini aldıktan hemen sonra düşürdüğümüz tarih beytinde bu cümlenin yerinde -büyük bir kıymetimizi kaybetmenin verdiği üzüntünün de etkisiyle- "âh u vah ki" ifadesi vardı. Sonradan bu beyti dörtlük hâline getirirken bu hadisenin Üstad'ın nokta-i nazarından bakıldığında, kendisinin meşhur Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine şiirinde ettiği "dünya sürgününün uzamaması" duasına icabet manasına gelmesi itibarıyla, ancak hamd ile karşılanması gerektiğini düşünerek "hamdülillah" cümlesini tercih ettik.

** Üçüncü satırda belirtildiği üzere düşürdüğümüz tarih türü güher tarihtir. Cevher, gevher, mücevher, münakkat, menkut gibi kelimelerle de isimlendirilen bu tarih düşürme usûlünde sadece noktalı harflerin ebced değerleri hesaba katılır. Yine aynı satırın başında "karar gelmiş" ifadesiyle işaret edilen tâmiye gereğince "karar (قرر)" kelimesinin ebced değeri (501) son satırdaki noktalı harflerin ebced değerleri toplamına (942) eklendiği zaman Üstad'ın vefatının hicrî yılı (1443) ortaya çıkmaktadır.